

MALI VOKALNI SESTAVI ALI MALE PEVSKE SKUPINE

Za glasbo, ki jo izvajamo s petjem, so poleg ljudske glasbe zelo pomembni tudi **skladatelji**, ki ustvarjajo že skozi več stoletij nepozabne pevske melodije. Eden največjih svetovnih skladateljev take glasbe je bil nam že znani slovenski skladatelj **Iacobus Gallus**, ki je pisal skladbe tako v obliki **homofonije** kot **polifonije**. Najbolj znani njegovi skladbi sta *Ecce Quomodo ...* in *Musica Noster Amor*.

Za slovensko **ljudsko petje** je značilno sozvočje dveh, treh ali celo več glasov. Pri tem se glavna melodija zlije z drugimi glasovi v zvočno celoto. Prav zato pevci radi pojejo v skupinah in pogosto znajo kar »**po posluhu**«
dodati glavni melodiji še druge glasove, ki so med seboj skladni ali, kot smo rekli, v sozvočju. V ta namen se po svojih pevskih obsegih razdelijo v višje, srednje in nižje glasove. Znanja o vokalni glasbi, ki smo jih spoznali do zdaj, bomo s pomočjo notnega zapisa utrdili ob slovenski ljudski pesmi **Na planincah**.

1. *Na planincah sončece sije, na planincah sončece sije,
na planincah sončece sije, na planincah lušno je.*
2. *Gor cvetejo rožice bele, gor cvetejo rožice bele,
gor cvetejo rožice bele, gor cvetejo rožice.*
3. *Eno dekle jih pa trga, eno dekle jih pa trga,
eno dekle jih pa trga, da si pušeljc naredi.*
4. *Za klobuk ga bode pripela, za klobuk ga bode pripela,
za klobuk ga bode pripela z eno zlato knofel'co.*

Slovenci so včasih zelo veliko prepevali ob večerih sredi vasi ali pa ob različnih kmečkih delih. Od tu sta tudi reka **Trije Slovenci – zbor** ter **Vsaka vas ima svoj glas**.

Pesem smo izvajali **solistično** in v **parih**. Takšno petje v **malih vokalnih sestavih** oziroma **malih pevskih skupinah**, do devet pevcev, je zelo priljubljeno in razširjeno. V zvezi z njimi si moramo zapomniti nekatere izraze, ki pojasnjujejo bodisi število pevcev v neki pevski zasedbi bodisi njihov spol ali starost:

- **SOLIST** je en sam pevec.
- **DUET** je zasedba dveh, po navadi različno visokih glasov.
- **TERCET** je zasedba treh, po navadi različno visokih glasov.

Največkrat vidimo na odrih solista, medtem ko sta duet in tercet že bolj redki zasedbi. Še redkeje pa srečamo:

- **KVARTET**, ki je zasedba štirih, po navadi različno visokih glasov.
- **KVINTET**, ki je zasedba petih pevcev.

- **SEKSTET**, ki je zasedba šestih pevcev.
- **SEPTET**, ki je zasedba sedmih pevcev.

Pevska skupina, ki jo bomo slišali v naslednjem zvočnem primeru, je pri nas precej razširjena in priljubljena ter zakoreninjena v nekdanji tradiciji fantovskega petja na vasi. Imenuje se **OKTET** in je zasedba osmih pevcev, v kateri pogosto po dva pevca pojeta isti glas, se pravi, da pojejo štiriglasno.

Poleg najstarejšega slovenskega še vedno delujočega okteta, **Slovenskega okteta**, so znani tudi Ribniški, Logaški, Posavski, Pišeški in mnogi drugi. Ženske pa so bolj prepoznavne po **NONETU**. To je skupina devetih pevk, v kateri pogosto po tri pevke oziroma pevci pojejo isti glas, se pravi, da pojejo triglasno.

Pred manjšimi vokalnimi sestavi praviloma na nastopu ne stoji zborovodja, zato pevci stojijo tako, da se vsi vidijo in lahko gledajo enega med pevci, ki drugim daje določene izvajalske znake. Na vajah pri učenju skladb pa pevcem pomaga in jih uči glasbenik, ki se imenuje **umetniški vodja**.

Pevci se pred začetkom petja morajo dogovoriti za skupni **začetni ton** ali **intonacijo**. Pri ljudskem petju običajno eden od pevcev začne peti prvi in drugi se mu »**po posluhu**« pridružijo oziroma »**priložijo**« svoje glasove. Pri umetnem petju pa skupni začetni ton ali intonacijo zaigra eden od pevcev na melodiko, intonator, kakšen inštrument, lahko pa si pomaga tudi z **glasbenimi vilicami**.

Glede na obseg tonskih višin imajo eni pevci višje, drugi nižje glasove. Barve glasov pa so lahko svetle ali temne, prodorne ali mehke in nežne. Naštete razlike imajo za vokalno glasbo posebno vrednost, saj bogatijo sozvočja in izraznost skladb. Ločimo ženske glasove od moških, po barvi glasu pa se ločimo tudi vsi v razredu.